

AÇILIŞ KONUŞMASI

Doç. Dr. Oğuz KARADENİZ
Pamukkale Üniversitesi, İİBF, ÇEEİ Bölüm Başkanı

Bireylerin doğumdan ölüme kadar olan süreç içerisinde insan onuruna yaraşır şekilde yaşaması, hayatı boyunca karşılaştığı sosyal risklerin bertaraf edilmesi ile mümkündür. İstenilen bu yaşam tarzı ancak Anayasa, uluslararası sözleşmeler, yasalar ile garanti altına alınmış “sosyal haklar”ın kullanılmasıyla olanaklı hale gelmektedir. Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, konut, çalışma ve sendika hakkı gibi temel sosyal haklar, bireylerin refah içinde yaşamlarını sürdürmelerinde ana faktörler olarak yerlerini alırlar. Sosyal haklar, aynı zamanda devletin sosyal niteliğinin gücünü de yansıtır. Bu haklar, temel insan hakları arasındadır ve insan olmaktan kaynaklanan nedenle tüm yaşam boyunca bireyin ayrılmaz birer parçasıdır. Söz konusu haklar, süreklilik arz ederler. Kişiye, zamana ve mekâna göre değiştirilemezler. Hak temelli olmayan, insanoğlunun vicdanına bırakılmış, geleneksel refah rejimi içindeki hayırsever uygulamalar, zamana ya da mekâna göre değişebilen öznel davranışa dayanmaktadır. Bu durum insanı insana muhtaç etmekte ve insanın hür davranmasını engelleyebilmektedir. Oysa, sosyal haklar sadece insan olmaktan kaynaklanan nedenle, çerçevesi Anayasa, uluslararası sözleşmeler ve yasalarla çizilmiş, nesnel uygulamalara dayanmaktadır. Söz konusu haklar, insanın hayatı boyunca özgür bir birey olarak kendini gerçekleştirebilmesini teminat altına almaktadır. Ekonomik ve sosyal açıdan özgürlük, bir başka anlatımla bir başkasına muhtaç olmama, bireyin hayatının her aşamasında hür iradesi ile karar verebilmesini sağlar. Bu durum aynı zamanda demokrasinin sağlıklı biçimde işlemesine de katkıda bulunur.

Sosyal hakların yoksunluğu ya da var olan bu haklara erişememe, yoksulluğu ve sosyal dışlanmayı beraberinde getirmektedir. Mevcut sosyal hakların kullanılmamasında pek çok faktör rol oynar. Bu faktörler, eğitim seviyesinin düşüklüğü ya da yokluğu, hakların farkında olmama, yoksul olarak damgalanma korkusu, toplumdan dışlanma endişesi, sosyal politika kurumlarının kurumsal kapasite yetersizlikleri olarak sıralanabilir. Dolayısıyla, sosyal haklara ilişkin yasal düzenlemeler ne kadar mükemmel olurlarsa olsunlar ancak uygulanabildikleri ölçüde anlam ifade ederler. Bu noktada, mevcut hakların kullanılmamasının önündeki engeller kaldırılmalı ve bu haklara erişim kolaylaştırılmalıdır.

Türkiye İstatistik Kurumu *Hane Halkı İşgücü Anketleri*'ne göre ülkemizde işsizlik oranı son aylarda gerilemesine karşın, Temmuz 2010 itibarıyla %10,6 gibi yüksek bir seviyededir. Aynı çalışmaya göre istihdam edilenlerin %45'i sosyal güvencesiz çalışmaktadır. Aynı Ku-

rumun, 2008 yılı *Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması*'na göre, nüfusun en yoksul %20'sinin elde ettiği gelir ile en zengin %20'lik nüfusun elde ettiği gelir arasında 8 katlık fark bulunmaktadır. Belirtilen rakamlar, sosyal haklar ve kullanımı ile ilgili daha fazla politika üretmek gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu yıl ikincisi ulusal düzeyde düzenlenen Sosyal Haklar Sempozyumu ile bilimsel yazında duyarlılığın artırılması, yasa koyucu ve uygulayıcılara yön verecek çalışmaların teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu Sempozyum, yaklaşık 1 yıllık yoğun bir çalışmanın ürünüdür. Sempozyumun her aşamasında büyük emek harcayan ve bizlere her zaman destek olan çok değerli hocamız Prof. Dr. Sn. Mesut GÜLMEZ'e, geçen Sempozyumdaki deneyimlerini bize aktararak Sempozyumun kurumsallaşmasına çaba veren değerli hocamız Prof. Dr. Sn. Nergis MÜTEVELLİOĞLU'na, karnındaki bebeği ile hiç yorulmadan çalışan Ar. Gör. Sn. Nagihan DURUSOY ÖZTEPE ile meslektaşlarım, Yrd. Doç. Dr. Sn. Handan KUMAŞ ve Yrd. Doç. Dr. Sn. Kamil ORHAN ve diğer bölüm arkadaşlarıma, Sempozyumun organizasyonuna destek veren Rektörümüz Prof. Dr. Sn. Fazıl Necdet ARDIÇ'a, Sempozyuma katkı veren kurumlara teşekkür ediyor ve şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca tüm davetli konuşmacılarımıza, oturum başkanlarına ve bildiri sahipleri ile bilim kurulu üyelerine teşekkür ediyor ve "Denizli'ye hoş geldiniz" diyorum. Sizler olmadan böylesine güzel bir organizasyon olamazdı.

Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu'nun, sosyal eşitsizlikleri ve haksızlıkları azaltan, güzel Türkiye'mizi daha müreffeh bir seviyeye ulaştıracak politikalar üretmesine katkı vermesini diliyorum ve saygılarımı sunuyorum.